ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ — ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΝΕΖΕΛΟΦ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

ΙΧΑΝ περάσει τρεῖς μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Γαλλικοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ ὁ στρατηγὸς Ναπολέων Βοναπάρτης εἶχε εἰσβάλει στὴν Ἄνω Ἰταλία κι' ἐκυρίευε τὴ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη τὶς πόλεις Μοντενόττε, Μιλεζῖνο, Μοντόβι, Λόντι, Μπουργκέττο, διώχνοντας τοὺς Αὐστριακοὺς πέρα ἀπὸ τὸν ποταμὸ Ἀδίγη. Εἶχε καταλάβει ὅλη τὴ Λομβαρδία καὶ τὸ Πεδεμόντιο. Σὲ λίγο ἔπεφταν στὰ χέρια του καὶ ἡ Βερόνα, ἡ Βολωνία, ἡ Ἀγκόνα, ἡ Φερράρα. Ἀκολουθῶντας τὸ παράδειγμα τοῦ βασιλέως τοῦ Πεδεμοντίου, ὁ Πάπας καὶ ὁ μέγας δοὺξ τῆς Τοσκάνας ἔστειλαν πρέσβεις στὸ νικητὴ στρατηγό, ἐκλιπαρῶντας εἰρήνη.

Ἕνα πρωὶ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1796 ἕνας ὑπολοχαγὸς τῶν Οὐσσάρων ἐκάλπαζε στὸ δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὴν Πίζα στὸ Λιβόρνο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐπλησίαζε πρὸς τὴν πόλι τοῦ Λιβόρνου, τοῦ ὁποίου τὰ μεσαιωνικὰ σπίτια διακρινόντουσαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς ἐλιές. Ὅταν ἔφτασε σὲ ἑκατὸ μέτρων ἀπόστασι ἀπὸ τὰ ὀχυρώματα τῆς πόλεως, ἐσταμάτησε σ' ἕνα σταυροδρόμι, μὴ ξέροντας ποιὸ δρόμο νὰ πάρῃ. Κοντὰ στὸ σταυροδρόμι, λίγα μέτρα παρακάτω, ὁ ἀξιωματικὸς εἶδε μιὰ γυναῖκα νὰ πλένῃ ροῦχα σὲ μιὰ βρύσι. Ἔβλεπε μόνο τὶς πλάτες της, καθὼς ἦταν σκυμμένη πάνω στὴ σκάφη, τὰ τσόκαρά της καὶ τὰ γυμνά της πόδια. Δηλύθυνε τὸ ἄλογό του πρὸς τὴ βρύσι κι' ὅταν ἔφτασε κοντά, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἀλόγου του, φώναξε στὴ γυναῖκα :

—Ἔ, σινιόρα ; Μήπως ξέρεις νὰ μοῦ δείξῃς σὲ ποιὸ σπίτι μένει ὁ πολίτης στρατηγὸς ντὲ Βωμπονά, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Γαλλικῆς φρουρᾶς τῆς κατοχῆς ;

Ἡ πλύστρα ἐσήκωσε τὸ κορμί της κι' ἀπάντησε σὲ ἄπταιστη Γαλλικὴ γλῶσσα :

—Μάλιστα, πολίτα ὑπολοχαγέ, τὸ ξέρω τὸ σπίτι ποὺ κάθεται... Θὰ πᾶτε ἴσια ἀπ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν δρόμο, ὕστερα θὰ στρίψετε...

Δὲν ἐτελείωσε τὴ φράσι της. Τόσο μεγάλη καὶ τόσο ξαφνικὴ ἦταν ἡ ἔκπληξί της... Μὰ κι' ὁ ἀξιωματικὸς φαινόταν κι' αὐτὸς ἐπίσης σαστισμένος.

—Βίκτωρ ! φώναξε ἡ πλύστρα. Εἶσαι σὺ ὁ Βίκτωρ Μπονέν ;...

—Παυλίνα ! Κυρία ντὲ Ναβάϊγ !...

Ὁ ἀξιωματικὸς πήδησε ἀπὸ τὸ ἄλογό του καὶ ἡ πλύστρα, κατεβάζοντας τὰ φουστάνια της, ποὺ τὰ εἶχε ἀνασκουμπωμένα γιὰ τὴν πλύσι, πλησίασε κι' αὐτὴ μερικὰ βήματα, κι' ἔτσι βρέθηκαν ὁ ἕνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο.

—Ἐσεῖς ἐδῶ ; Καὶ σ' αὐτὸ τὸ χάλι ! εἶπε ὁ ὑπολοχαγός, κυττῶντας θλιβερὰ τὰ ροῦχα τῆς πλύσης, τὰ κόκκινα γυμνά της μπράτσα καὶ τὰ τσόκαρα τῆς γυναίκας ἐκείνης.

—Ἔ, τί νὰ γίνῃ ! ἀπάντησε ἡ ἀριστοκράτις, γελῶντας μὲ ἐγκαρτέρησι. Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος... Ἔτσι τἄφερε ἡ τύχη !....

Ὁ ἀξιωματικὸς δὲν μποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ πάνω της. Θεέ μου ! Σὲ τί κατάστασι τὴν ἔβλεπε ! Ἦταν ποτὲ δυνατὸν ἡ πλύστρα αὐτὴ νἆναι ἡ ἀνηψιὰ τοῦ μεγάλου Μιραμπό, τοῦ ὁποίου ἡ φωνή, σὰν λαίλαπας, ἐσάρωσε ἀπὸ τὴ Γαλλία τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς εὐγενεῖς, ἡ κόρη τοῦ μαρκησίου ντὲ Καμπρί, τοῦ αὐθέντου του, τοῦ ἰσχυροῦ ἀριστοκράτη τῆς Προβηγκίας, μπρὸς στὸν ὁποῖο, δέκα χρόνια προτήτερα, ὁ πατέρας ὁ δικός του, ὁ συμβολαιογράφος Μπονέν, ὑποκλινόταν ὥς κάτω ;

Ἡ κυρία ντὲ Ναβάϊγ ἐξακολούθησε :

—Σᾶς φαίνεται παράξενο ποὺ μὲ βλέπετε σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι ;... Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παίζαμε μαζὺ στὸν πύργο τοῦ πατέρα μου, ἄλλαξαν πολλὰ πράγματα στὸν κόσμο...

Ὁ ὑπολοχαγὸς θυμήθηκε τότε τὸν καιρὸ ποὺ μικρὸς ἔπαιζε ἀνάμεσα στὰ δένδρα τοῦ κήπου τοῦ κτήματος τῶν ντὲ Καμπρί, μὲ τὴν Παυλίνα. Θυμότανε πὼς μεταξύ τους εἶχε γεννηθεῖ ἕνα αἰσθηματάκι καὶ πὼς εἶχε ἁρπάξει μερικὰ φιλάκια στὰ πεταχτά. Καὶ νὰ τώρα ποὺ τὴν ξανάβλεπε, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια !... Τὴν ἔβλεπε ἀλλαγμένη. Δὲν εἶχεν ἀσχημήνει ὅμως. Ἦταν καλοδεμένη, στρουμπουλή, μὲ λακκάκια στὰ μάγουλα, γελαστή. Μὲ συγκίνησι κύτταζε τὰ ὤμορφα σκοῦρα μάτια της, τὸ μικρὸ της στόμα, τὰ ἄφθονα μαῦρα μαλλιά της, ποὺ τὰ στόλιζε μικρὴ μὲ λουλούδια.

Ἡ Ἐπανάστασις τὴν ἀνάγκασε μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς δικούς της νὰ φύγουν ἀπὸ τὴ Γαλλία, καθὼς κι' ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τῆς τάξεώς της. Ἐντωμεταξὺ αὐτὸς εἶχε καταταχθεῖ στὸ στρατὸ τῆς Δημοκρατίας καὶ σὲ λίγα χρόνια ἔφτασε στὸ βαθμὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ.

—Καταλαβαίνω, τῆς εἶπε, θὰ αἰσθάνεσθε πίκρα ἐναντίον μου, μὰ δὲν φταίω ἐγώ...

—Δὲν τἄχω καθόλου μαζύ σας, τοῦ ἀπάντησε ἡ κυρία ντὲ Ναβάϊγ. Θυμᾶμαι μονάχα τὸ Γεννάρη τοῦ 1790, ὅταν οἱ χωρικοὶ ἐπαναστάτησαν, ἔκαψαν τοὺς μύλους μας καὶ ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ πύργου τῆς οἰκογενείας μας, ὁ πατέρας σας, ὁ συμβολαιογράφος, ἔσωσε τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας μας... Τὸ θυμᾶμαι μ' εὐγνωμοσύνη αὐτό...

Πράγματι κυτταξε τὸν ὑπολοχαγὸ τῶν Οὐσσάρων χωρὶς καμμιὰ κάκια.

Κι' ἦταν ὡραῖος ὁ ὑπολοχαγός, μὲ τὴ στολὴ ποὺ φοροῦσε.

—Κάθεσθε στὸ Λιβόρνο ; τὴν ρώτησε.

Ἐκείνη τοῦ ἔδειξε ἕνα μικρὸ σπιτάκι.

—Ναί, ἐκεῖ κάτω, σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σπιτάκι μένω, μὲ τὰ δυό μου παιδιὰ καὶ τὸ γέρο πατέρα μου. Τοὺς ζῶ ἐγὼ μὲ τὴ δουλειά μου καὶ μόνη μου περιποιοῦμαι τὸ σπίτι...

Ὁ ὑπολοχαγὸς θαύμαζε τὸ θάρρος, μὲ τὸ ὁποῖον ἡ ἀριστοκράτις ἐκείνη ἀντιμετώπιζε τὸν κατατρεγμὸ τῆς τύχης.

—Περάσαμε καὶ χειρότερες μέρες, ἐξακολούθησε. Ὅταν ὁ στρατηγὸς Ἀνσὲλμ μὲ τὸ δημοκρατικὸ στρατὸ κυρίευψε τὴ Νίκαια, στὰ 1792, ἀναγκαστήκαμε νὰ φύγουμε ἀποκεῖ μὲ τὰ πόδια. Προτοῦ φτάσουμε στὸ Πεδεμόντιο, γυρίζαμε στὰ βουνὰ δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες, μέσα στὶς βροχὲς καὶ τὰ χιόνια. Ὕστερα μᾶς ἔδιωχναν ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ τὸ Φοσσάνο, ἀπὸ τὴ Γένοβα, ἀπὸ τὸ Ἄμπολι. Ἡ ζωὴ τῶν ἐξορίστων δὲν εἶνε καθόλου ρόδινη... Ἡ μητέρα μου, ἡ μαρκησία ντὲ Καμπρί, κι' ἐγώ, ἡ κόμησσα ντὲ Ναβάϊγ, γιὰ νὰ ζήσουμε, μάθαμε τὴ ραπτικὴ καὶ ξενορράβουμε. Μὰ τώρα δὲν βρίσκουμε δουλειά...

—Ἡ μητέρα σας, ἡ κυρία μαρκησία ντὲ Καμπρί, εἶνε μαζύ σας ;

—Εἶνε λίγες μέρες ποὺ ἔφυγε. Ἐπῆγε στὸ Παρίσι μὲ ψεύτικο ὄνομα γιὰ νὰ φροντίσῃ μήπως εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψουμε. Ἴσως τὰ καταφέρει....

—Κι' ὁ σύζυγός σας, ὁ κύριος κόμης ντὲ Ναβάϊγ ;

Ἡ νέα γυναῖκα ἀναστέναξε :

—Ὁ ἄνδρας μου δὲν σκοτίζεται καθόλου γιὰ τὴν οἰκογένειά του. Βρίσκεται στὴ Γαλλία καὶ δὲν ξεκολλάει ἀπ' τὴν ὡραία του ξαδέρφη, τὴ δούκισσα ντ' Αἰγκιγιόν, ποὺ τὰ κατάφερε νὰ μὴ τὴν θίξῃ ἡ Ἐπανάστασι.

Ἡ ἀπάντησι αὐτὴ ἐγέμισε χαρὰ τὸν ὑπολοχαγὸ τῶν Οὐσσάρων. Ρώτησε μὲ τρυφερὴ στοργὴ τὴν κόμησσα ντὲ Ναβάϊγ :

—Κυρία, μπορῶ νὰ σᾶς φανῶ σὲ τίποτε χρήσιμος ; Εἶμαι λοχαγός...

Ἐκείνη κύτταξε τὰ γαλόνια του.

—Λοχαγός ; Μὰ δυὸ γαλόνια ἔχουν οἱ λοχαγοὶ τώρα ;...

—Ὀχτὼ μέρες εἶνε ποὺ ἔγινα λοχαγὸς καὶ δὲν βρῆκα ἀκόμα εὐκαιρία νὰ ράψω στὸ μανίκι τὰ διάσημα τοῦ νέου βαθμοῦ μου.

Ἡ κυρία ντὲ Ναβάϊγ χτύπησε τὰ χέρια της μὲ χαρά.

—Ὦ ! θὰ σᾶς τὰ ράψω ἐγὼ ἀμέσως ! τοῦ εἶπε. Αὐτὴ εἶνε ἡ δουλειά μου. Ἐλᾶτε μαζύ μου στὸ σπίτι νὰ σᾶς κάνω στὴ στιγμὴ λοχαγό...

Ἐμάζεψε τὰ ροῦχα ποὺ ἔπλενε, τὰ φορτώθηκε κι' ὁ ὑπολοχαγὸς τὴν ἀκολούθησε. Ὅταν ἐπῆγαν στὸ σπιτάκι ποὺ ἔμενε, πῆρε βελόνα, κλωστὴ καὶ χρυσὸ σειρῆτι καὶ ἔραψε τρία γαλόνια στὸ μανίκι τοῦ ἀξιωματικοῦ.

—Τώρα εἶσθε λοχαγός ! εἶπε, ὅταν τελείωσε.

Ὁ νέος πῆρε τὸ χέρι της, ποὺ ἦταν καμωμένο νὰ κουνάῃ τὴ βεντάγια καὶ νὰ παίζῃ τὴν ἄρπα καὶ ποὺ τώρα τὸ εἶχε σακατέψει ἡ βελόνα καὶ τὸ εἶχε παραμορφώσει ἡ μπουγάδα, τὸ ἔφερε στὰ χείλη του καὶ τὸ φίλησε.

—Εὐχαριστῶ : τῆς εἶπε.

Ἔμειναν γιὰ μερικὲς στιγμὲς σιωπηλοί, βυθισμένοι στὶς τρυφερὲς ἀναμνήσεις τους.

—Ξέρετε τί σκέπτομαι, τῆς εἶπε ὁ λοχαγός. Τὸ Σύνταγμά μου θὰ στρατοπεδεύσῃ ἐδῶ. Θὰ μπορέσω ἀσφαλῶς νὰ σᾶς βρῶ δουλειά.

—Τί ; Θὰ μὲ κάνετε καντινιέρα ; τὸν ρώτησε γελῶντας.

—Ὄχι ! τῆς ἀπάντησε. Μὰ ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ράφτρες. Μᾶς χρειάζονται καινούριες στολές. Στὸ στρατὸ τοῦ Βοναπάρτη, σὲ λίγον καιρὸ μέσα, οἱ λοχίαι γίνονται ὑπολοχαγοί, οἱ λοχαγοὶ συνταγματάρχαι, οἱ συνταγματάρχαι στρατηγοί. Μᾶς χρειάζονται καινούρια γαλόνια, καινούριες σπαλέττες. Πρέπει νὰ ράβουμε στὶς σημαῖες μας κάθε μέρα καὶ νέα ὀνόματα, τὰ ὀνόματα τῶν μαχῶν ποὺ νικοῦμε... Θέλετε νὰ προσληφθῆτε μὲ μισθὸ ὡς ράφτρα τοῦ 8ου Συντάγματος τῶν Οὐσσάρων ;

Ἡ κόμησσα ντὲ Ναβάϊγ κύτταξε μὲ τὰ σκοῦρα μάτια της τὸ νέο, ἔκανε ἕνα βῆμα κοὶ ἀκούμπησε τ' ὤμορφο κεφάλι της στὸ στῆθος του, στὸ μέρος τῆς καρδιᾶς, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ χτυποῦσε δυνατώτερα, παρὰ ὅταν βρισκότανε μπρὸς στὰ κανόνια τῶν Αὐστριακῶν.

—Δέχομαι, ὡραῖε μου λοχαγέ ! ἀπάντησε.

Κι' ἔτσι ἡ κόμησσα ντὲ Ναβάϊγ, ἡ ἐξόριστη ἀριστοκράτισσα, ἡ ἀπόγονος τῶν μαρκησίων ντὲ Καμπρί, ἔρραβε στὸ ἐξῆς στὶς σημαῖες τοῦ Βοναπάρτη τὰ ἐμβλήματα τῶν ἀλλεπαλλήλων νικῶν του...

Κι' ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ γινότανε σύζυγος τοῦ λοχαγοῦ Βίκτωρος Μπονέν.

ΠΙΕΡ ΝΕΖΕΛΟΦ

ἡ καθαρὴ ἀλήθεια !...

Ὁ Τζὼν Στρέσσον σώπασε γιὰ μιὰ στιγμή, μὲ κύτταξε στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ δῇ τί ἐντύπωσι μοῦ εἶχε κάνει αὐτὴ ἡ τραγικὴ ἱστορία του κι' ἔπειτα πρόσθεσε :

—Θεωρῶ περιττὸ νὰ σοῦ πῶ, φίλε μου, ὅτι ὁ Ρόμπυ Γκέρτον πέθανε πάνω στὴν ἠλεκτρικὴ καρέκλα, ὅπως τοῦ ἄξιζε, κι' ὅτι ὁ Τζὶμ Λάστερ παντρεύτηκε τέλος τὴν ἀγαπημένη του Πάσσυ καὶ ζοῦνε σήμερα κι' οἱ δυό τους εὐτυχισμένοι στὸ Τεξάς...

ΠΕΤΕΡ ΜΑΚ ΜΑΙΙΡΑΥ